

1 אודות אברהם אבינו נאמר בפרשת השבוע, פרשת חיי שרה:
 2 **וְאֶבְרָהָם זָקֵן בָּא בְּיָמָיו¹, וּמָכִיָּא בְּתוֹרָה אֲוִר²** ספר של
 3 מאמרי אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה בחומשים בראשית ושמות (ומגילת
 4 אסתר) **מֵאֲמַר הַזֶּה³ בְּפִרוּשׁ** הפנימי של לשון הכתוב **"בָּא**
 5 **בְּיָמָיו", בְּאִינוֹן יוֹמִין עֲלָאִין**
 6 **כו',** באותם ימים עילאיים **וְי לִיה**
 7 **לְהִהוּא גְבָרָא דְגָרַע יוֹמִין**
 8 **לְעֵילָא,** אי לו לאותו אדם שגרע
 9 והחסיר ימים [שבהם לא מילא את
 10 תפקידו ושליחותו בעולם הזה כראוי,
 11 חסרים לו 'ימים'] למעלה **דְּכַד בְּעִין**
 12 **לְאֶלְבָּשָׂא לִיה בְּאִינוֹן יוֹמִין,**
 13 שכאשר רוצים להלביש אותו [בעלות
 14 הנשמה מהעולם הזה לגן עדן] באותם
 15 ימים [במעשים הטובים שעשה באותם
 16 ימים שמהם נעשים 'לבושים' לנשמה]
 17 **יוֹמָא דְפָגַם חֲסָרָא לִיה**
 18 **מִהִהוּא לְבוּשָׂא כו' היום שפגם**
 19 **חסר לו מאותו לבוש,** עד כאן דברי
 20 הוהרר.
 21 **וּמְדִיק⁴,** אדמו"ר הזקן במאמר
 22 הנוכח בתורה אור' **שְׁעַל-פִּיזָה**
 23 דברי הוהרר בחשיבות של עבודת ה'
 24 בכל יום ויום כדי שלא יחסרו לנשמה
 25 'לבושים' בעולם הבא **צְרִיף לְהִבִּין**
 26 **מֵאֲמַר רְבוּתֵינוּ ז"ל⁵** בפרקי
 27 אבות **יְפָה עֲדִיפָה וְחֻשׁוּבָה יוֹתֵר**
 28 **שְׁעָה אַחַת בְּתֻשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים**
 29 **טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיִּי**
 30 **עוֹלָם-הַבָּא, וְהֵלֵא תַּכְלִית**
 31 **הַכּוּוּנָה וְהַמְטָרָה שֶׁל "תְּשׁוּבָה**
 32 **וּמַעֲשִׂים טוֹבִים"** בעולם הזה
 33 **הוא שְׁמָהֶם** מהמעשים הטובים
 34 בעולם הזה **נַעֲשׂוּ לְבוּשִׁים**
 35 **לְנַשְׁמָה שְׁתּוֹכֵל לְהַנּוֹת**
 36 **באמצעות 'לבושים' אלו מִזִּיו**
 37 **הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם-הַבָּא**
 38 **(פְּדִיאֵתָא כּוּבָא בְּזַהֲרָ⁶).** והשאלה היא, אם כל המטרה של מעשי
 39 המצוות בעולם הזה היא כדי שימשכו כ'לבושים' בעולם הבא, נמצא
 40 שהעבודה בעולם הזה היא אמצעי להשגת המטרה שהיא בעולם הבא, ואם-כן
 41 למה נאמר במשנה ששעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה 'יפה'
 42 יותר מכל חיי העולם הבא?
 43 **וּמְכַבָּר** אדמו"ר הזקן ועונה על השאלה האמורה בהקדמת ביאור המשמעות

**בס"ד* שבת פרשת חיי-שרה,
 מברכים החודש כסלו, ה'תשכ"ט
 (הנחה בלתי מוגה)**

44 הפנימית של ה'לבושים' האמורים, **שְׁעֲנִין עוֹלָם-הַבָּא** שְׁנַשְׁמוֹת ישראל
 45 שעבדו את ה' בלימוד התורה וקיום המצוות בעולם הזה, **וְהִנֵּין מְזִיו**
 46 **הַשְּׂכִינָה,** מקבלות הנאה רוחנית מגילוי אור אלוקי, והגילוי שממנו היא
 47 ההנאה של הנשמות בעולם הבא **הוא הַשְּׁנָת** תפיסה והבנה, כלומר קליטה
 48 בפנימיות, של זיו והארה של **מֵהוֹת**
 49 **וְעֲצָמוֹת הַתְּפִשְׁטוֹת** והארת
 50 **הַחַיּוֹת הָאֱלֹקִית בְּכַחֲנֵית גְּלוּי.**
 51 **וְאִם-כֵּן,** מאחר שמדובר בקליטה
 52 פנימית של גילוי כל כך נעלה, **צְרִיף**
 53 **לְהִבִּין אִיף תּוֹכֵל הַנְּשָׁמָה**
 54 **שְׁהִיא פְּחִינָת נְבָרָא,** כמבואר
 55 בחסידות שהנשמה של יהודי היא אכן
 56 נשמה אלוקית ו"חלק אלוקה ממעל
 57 ממש" אבל היא לא נחשבת כחלק
 58 מהבורא אלא 'נברא', **יֵשׁ וְדָבָר**
 59 **בְּפִנְיֵעֲצָמוֹ** הנפרד ונבדל מהבורא,
 60 ומאחר שבין 'בורא' ו'נברא' יש מרחק
 61 ופער לאין שיעור, נשאלת השאלה איך
 62 מסוגלת הנשמה **לְהַשִּׁיג** ולקלוט
 63 בתוכה בפנימיות זיו של **מֵהוֹת**
 64 **וְעֲצָמוֹת אֱלֹקוֹת** האלוקות עצמה,
 65 לא רק התגלות והארה מסוימת במידה
 66 מוגבלת ומצומצמת אלא העצם
 67 והמהות **שְׁאִינוּ בְּכַחֲנֵית הַשְּׁגָה**
 68 **וְגִבּוּל** אלא למעלה מההבנה
 69 והתפיסה של הנבראים וכלי גבול ואין
 70 סוף?
 71 והתשובה לשאלה איך הנשמה שהיא
 72 'נברא' מסוגלת לקלוט את האין-סוף
 73 האלוקי שלמעלה מהשגה, היא:
 74 **אִף עֲנִין זֶה** של השגת הנשמות
 75 בעצם האלוקות **נַעֲשָׂה עַל-יְדֵי**
 76 **הַתּוֹרָה-וּמִצְוֹת,** שְׁשִׁרְשָׁן
 77 **מִהֲרָצוֹן הָעֲלִיּוֹן כו' שהרי**
 78 התורה היא חכמתו ורצונו של הקדוש-
 79 ברוך-הוא וכן המצוות הן הרצון
 80 האלוקי, **וְלָכֵן** כיוון ששורש התורה
 81 ומצוות שהיהודי לומד ומקיים בעולם הזה מושרשות ברצון העליון, הֵן
 82 **בְּמֵהוֹת לְמַעְלָה מִזִּיו הַשְּׂכִינָה, שְׁהוּא חַיִּי רַק הַתְּפִשְׁטוֹת**
 83 **הַחַיּוֹת כו'** ולא העצמיות כמו הרצון עצמו, **אֲלֵא שְׁנַשְׁתַּלְשְׁלוּ** התורה
 84 והמצוות מדרגה לדרגה **וְנִתְלַבְּשׁוּ עוֹלָם-הַזֶּה הַגְּשָׁמִי**
 85 **ולמעשה ענייני התורה והמצוות ירדו ונתלבשו במושגים ודברים גשמיים של**
 86 **העולם הזה, וּכְשֶׁאָדָם עוֹסֵק בְּתוֹרָה-וּמִצְוֹת** בעולם הזה, **נַעֲשִׂים**

(* תוכן וראשי-פרקים בלבד (המו"ל). 1) פרשתנו כד, א. 2) פרשתנו טז, רע"א. 3) ח"א קכט, א. רכד, א. 4) ראה גם סה"מ תרכ"ח ע' נ ואילך. 5) אבות פ"ד מ"י. 6) ראה זהר שם רכו, ב. ח"ב רי, א. רמו, א. תניא אגה"ק סכ"ט.

ואברהם זקן בא בימים

ביאור בדרך אפשר

1 לְנִשְׁמָתוֹ לְבוֹשִׁים שְׁנֹת־לְבָשׁ בָּהֶם בְּגַן-עֵדֶן הָעֵלְיוֹן לְאַחַר צֹאת
 2 הַנֶּשְׁמָה מִהַגּוֹף וְעֵלְיִיתָהּ לְגַן-עֵדֶן שְׁעַל-יָדָם בְּאִמְצָעוֹת לְבוֹשִׁים אֵלֶּה תּוֹכֵל
 3 הַנֶּשְׁמָה לְמִרוֹת שֶׁהִיא בְּחֵינַת נִבְרָא וְעַל אֵף הַפַּעַר וְרִיחֹק הָעֶרֶךְ שְׁבִין
 4 נִבְרָא שֶׁהוּא מוּגְבַל לְבוּרָא שֶׁהוּא בְּלִי גְבוּל, לְהַשִּׁיג זֵיו הַשְּׂכִינָה הַמְּאִיר
 5 וּמְתַלְגָּה בְּגַן-עֵדֶן.

6 וּמַעַתָּה מִיּוֹשֶׁבֶת הַשָּׂאֵלָה שֶׁנִּשְׁאֵלָה 1 לְנִשְׁמָתוֹ לְבוֹשִׁים שְׁנֹת־לְבָשׁ בָּהֶם בְּגַן-עֵדֶן
 7 לְעִיל, אִם הַמְטָרָה וְהַתְּכִלִּית שֶׁל הַתּוֹרָה 2 הָעֵלְיוֹן שְׁעַל-יָדָם תּוֹכֵל הַנֶּשְׁמָה שֶׁהִיא בְּחֵינַת
 8 וְהַמְצוּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה הִיא כְּדִי 3 נִבְרָא, לְהַשִּׁיג זֵיו הַשְּׂכִינָה. וְלִכֵּן "יָפָה שְׁעָה
 9 שֶׁהַנֶּשְׁמָה תִּהְיֶה מְזִיז הַשְּׂכִינָה בְּעוֹלָם 4 אַחַת בְּתִשְׁבּוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים", שֶׁשָּׂרָשָׁם מִרְצוֹן
 10 הַבָּא, מְדוּעַ יֵשׁ עִדְפִּיתָה ל"שְׁעָה אַחַת 5 הָעֵלְיוֹן בְּרוּף-הוּא, "מִכָּל חַיֵּי עוֹלָם-הַבָּא",
 11 בְּתִשְׁבּוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה" 6 שֶׁהוּא רַק זֵיו הַשְּׂכִינָה. וּמִכָּל-מְקוֹם הֵם נִקְרָאִים
 12 עַל "כָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא":
 13 וְלִכֵּן "יָפָה שְׁעָה אַחַת 7 לְנִשְׁמָתוֹ לְבוֹשִׁים, שְׁעַל-יָדָם תּוֹכֵל הַנֶּשְׁמָה לְהַשִּׁיג זֵיו
 14 בְּתִשְׁבּוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים", 8 הַשְּׂכִינָה.
 15 שֶׁשָּׂרָשָׁם שֶׁל הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת 9 מִרְצוֹן הָעֵלְיוֹן בְּרוּף-הוּא,
 16 "מִכָּל חַיֵּי עוֹלָם-הַבָּא", 10 שֶׁהוּא רַק גִּלּוּי אֱלוּקוֹת שֶׁל זֵיו
 11 הַשְּׂכִינָה בְּלִבּוֹ, הָאֵרָה מוּעֵטֶת לְגַבִּי 12 דִּקְא, בִּינּוֹן שֶׁכָּל הַחֲדוּשׁ בְּעֹבְדוּתָהּ בְּעוֹלָם-הַזֶּה
 13 הוּא שְׁעַל-יָדֶיהָ מְגִיעִים לְמַעַלַּת הַתְּשׁוּבָה⁷, 14 פִּדְיוֹעַ שֶׁפָּאָשֵׁר הַנֶּשְׁמָה הִיא לְמַעַלָּה, קָדָם
 15 יְרִידַתָּהּ לְמַטָּה הִרִי הִיא בְּכַחֲשֵׁי צְדִיק, וְתַכְלִית 16 יְרִידַת הַנֶּשְׁמָה לְמַטָּה הִיא כְּדִי שְׁעַל-יָדֶיהָ עֹבְדוּתָהּ
 17 לְמַטָּה תִּהְיֶה בְּכַחֲשֵׁי בְּעַל-תְּשׁוּבָה⁸. וְכִינּוֹן 18 שְׁעֹבְדוֹת הַנֶּשְׁמָה לְמַטָּה הִיא כְּדִי לְבֹא לְמַעַלַּת
 19 הַתְּשׁוּבָה, הִרִי מוּבָן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַנֶּשְׁמָה לֹא 19 סִימָה עֲדִין אֵת עֹבְדוּתָהּ בְּעֹלָמָא דִּין, לֹא הִגִּיעָה
 20 עֲדִין לְשִׁלְמוֹת הַתְּשׁוּבָה, וְדוּקָא כְּאֶשֶׁר "וּתְמַת"⁹ 21 שָׂרָה בְּקִרְיַת אַרְבַּע"¹⁰, כִּאֲמוֹר בְּפִרְשַׁת
 22 הַשְּׁבוּעַ, כְּשֶׁהַנֶּשְׁמָה נִפְרְדַּת 23 מִהַגּוֹף לְאַחַר גְּמַר עֹבְדוּתָהּ "בְּאַרְץ כְּנַעַן"⁹,
 24 מִלְשׁוֹן מִסְחָר¹¹, דְּקָאֵי עַל עוֹלָם-הַזֶּה, אֶרֶץ 25 הַמִּסְחָר, שֶׁבּוּ מְרוֹיחָה (הַאֲנֻדְלֵט) הַנֶּשְׁמָה אֵת
 26 הָעֲלִיּוֹת הַכִּי נַעֲלוֹת¹², אֲזִי בָּאָה לְשִׁלְמוֹת 27 הַתְּשׁוּבָה¹³.

28 לְהַשִּׁיג זֵיו הַשְּׂכִינָה.
 29 וְזֶה הִתְרוֹן שֶׁל הַתּוֹרָה וּמַצוֹת בְּעוֹלָם 30 הַזֶּה עַל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַתּוֹרָה
 31 וְהַמְצוּוֹת מוֹשְׂרִים בְּרִצּוֹן הָעֵלְיוֹן וְאִילוֹ 32 בְּעוֹלָם הַזֶּה מְאִיר רַק זֵיו הַשְּׂכִינָה וּגַם
 33 מְשׁוּם שֶׁהַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת הֵם לְבוֹשִׁים 34 שֶׁעַל יָדָם מִתְאַפְּרֶת הַשְּׂגַת הַנֶּשְׁמָה
 35 בְּזִיו הַשְּׂכִינָה, כְּמִבּוּרָא לְעִיל.
 36 (ב) וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּדִיּוּק לְשׁוֹן 37 רְבוּתֵינוּ ז"ל בְּמֵאֵרֶם הַמְּדַגֵּשׁ אֵת
 38 מַעַלַּת הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה 39 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא",
 40 "תְּשׁוּבָה" דִּקְא, שְׂרִייקוֹ וְאִמְרוּ בְּהַקְשֵׁר זֶה אֵת עֲנִיין הַתְּשׁוּבָה וְלֹא
 41 הַסְתַּפְּקוּ בְּאִמִּירַת "מַעֲשִׂים טוֹבִים" בְּלִבּוֹ, וְהִסִּיבָה לִכְךָ הִיא בִּינּוֹן שֶׁכָּל

ביאור בדרך אפשר

42 הַחֲדוּשׁ בְּעֹבְדוּתָהּ עֹבְדוֹת ה' שֶׁהָאֵדָם עוֹבֵד בְּעוֹלָם-הַזֶּה הוּא שְׁעַל-
 43 יְדֵי-זֶה מְגִיעִים לְמַעַלַּת הַתְּשׁוּבָה⁷, שֶׁהִיא דְבַר נְעִלָה יוֹתֵר מֵאֶשֶׁר
 44 הַתּוֹרָה וְהַמְצוּוֹת מְצַד עֲצָמָם, כִּפְדוּעַ שֶׁפָּאָשֵׁר הַנֶּשְׁמָה הִיא לְמַעַלָּה,
 45 קָדָם יְרִידַתָּהּ לְמַטָּה לְעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי וְבוֹתָן גּוֹף גִּשְׁמִי, הִרִי הִיא
 46 בְּכַחֲשֵׁי צְדִיק, כְּמוֹ צְדִיק שֶׁמְעוֹלָם
 47 לֹא חָטָא, וְתַכְלִית הַכּוֹוֹנָה וְהַמְטָרָה
 48 שֶׁל יְרִידַת הַנֶּשְׁמָה לְמַטָּה הִיא
 49 יְרִידָה גְּדוּלָה מְאֹד, הִיא כְּדִי שְׁעַל-
 50 יְדֵי עֹבְדוּתָהּ לְמַטָּה עֹבְדוֹת ה'
 51 לְמִרוֹת הַגִּשְׁמִיּוֹת וְהַחֲמוּמְרִיּוֹת שֶׁל הָעוֹלָם
 52 הַזֶּה וְתוֹךְ הַתְּגַבְּרוּת עַל הַנְּסִינּוֹת שִׁישׁ
 53 בְּעוֹלָם הַזֶּה וְכַמּוּבָן לֹא קִיּוּמִים לְמַעַלָּה
 54 תִּהְיֶה הַנֶּשְׁמָה בְּכַחֲשֵׁי בְּעַל-
 55 תְּשׁוּבָה⁸ שֶׁהַתְּקִרְבוּת שֶׁלּוֹ לְאֱלוּקוֹת
 56 הִיא מְתוּן רִיחוּק וְלִכֵּן הִיא בִּיתֵר שְׂאֵת,
 57 וְלִכֵּן לְבַעֲלֵיתָהּ שׁוֹבָה יֵשׁ יִתְרוֹן עַל
 58 צְדִיקִים. וְכִינּוֹן שְׁעֹבְדוֹת הַנֶּשְׁמָה
 59 לְמַטָּה הִיא כְּדִי לְבֹא לְמַעַלַּת
 60 הַתְּשׁוּבָה, כְּמִבּוּרָא לְעִיל, הִרִי
 61 מִיבָן, שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַנֶּשְׁמָה לֹא
 62 סִימָה וְטֵרַם הַשְּׁלִמָה עֲדִין אֵת
 63 עֹבְדוּתָהּ בְּעֹלָמָא דִּין בְּעוֹלָם הַזֶּה,
 64 לֹא הִגִּיעָה עֲדִין לְשִׁלְמוֹת
 65 הַתְּשׁוּבָה, כְּלוּמֹר, כָּל הָעֹבְדוּה
 66 בְּמִשְׁךְ חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה הִיא
 67 עֹבְדוֹת הַתְּשׁוּבָה, אֲבָל שְׁלֵמוֹת הַתְּשׁוּבָה
 68 הִיא עִם סִיּוּם חַיֵּי הָאָדָם בְּעוֹלָם הַזֶּה
 69 וְעֵלְיִית הַנֶּשְׁמָה לְמַעַלָּה וְדוּקָא
 70 כְּאֶשֶׁר "וּתְמַת"⁹ שָׂרָה בְּקִרְיַת
 71 אַרְבַּע"¹⁰, כִּאֲמוֹר בְּפִרְשַׁת
 72 הַשְּׁבוּעַ, כְּשֶׁהַנֶּשְׁמָה נִפְרְדַּת
 73 מִהַגּוֹף לְאַחַר גְּמַר וְשִׁלְמוֹת
 74 עֹבְדוּתָהּ "בְּאַרְץ כְּנַעַן"⁹,
 75 מִלְשׁוֹן מִסְחָר¹¹, כְּמִבּוּרָא
 76 בְּמִפְרָשִׁים ש"כְּנַעַנִי" הוּא כִּנְיֹו לְסוֹחַר
 77 דְּקָאֵי "אַרְץ כְּנַעַן" מְכוּוֹנַת עַל
 78 עוֹלָם-הַזֶּה, אֶרֶץ הַמִּסְחָר,
 79 שֶׁבּוּ מְרוֹיחָה (הַאֲנֻדְלֵט) צוֹבֵרַת רוּחִים עַל-יְדֵי מִסְחָר) הַנֶּשְׁמָה אֵת
 80 הָעֲלִיּוֹת הַכִּי נַעֲלוֹת¹² שֶׁהִיא הָעֹבְדוּה שֶׁל תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים יְכוּלָה
 81 לְהַתְּכַבֵּעַ רַק בְּעוֹלָם הַזֶּה, אֲזִי בָּאָה בְּסוּף יְמֵיהָ בְּעוֹלָם לְשִׁלְמוֹת
 82 הַתְּשׁוּבָה¹³.

(7) בכל הבא לקמן – ראה לקו"ש ח"ה ע' 110 ואילך (ממאמר זה). (8) לקו"ת בלק עג, א (ושם, שזהו "התירוץ האמיתי" למה ירדה הנשמה למטה). (9) פרשתנו כג, ב. (10) ראה מהנ"ע פרשתנו קכב, ב: ותמת שרה זה הגוף, בקרית ארבע אלו ארבעה היסודות כו'. (11) תנחומא מסעי ט. תנחומא באבער שם ז. במדב"ר פכ"ג, יו"ד. (12) ראה תו"א ר"פ וישב. סה"מ אידיש ע' 91 עה"פ ותמת שרה גו' בארץ כנען. (13) ראה לקו"ת דרושי שמע"צ צב, ב, שמשו רבינו ע"ה זכה לבחי' תשובה

ביאור בדרך אפשר

1 וכמבואר בתורה אור' (פרשת וישב):

2 "ולהבין עניין כנען בקדושה, הנה כנען פירושו סוחר... כמו הסוחר שיפור ממון
3 כסף וזהב ומוציאם מרשותו כדי להריח ולהשתכר... כך הנה מקור נשמת
4 ישראל שהוא בחינת כנסת ישראל נמשלה בגלות לסוחר... שעלידי התלבושות
5 השכינה בבחינת גלות בתוכם להשפיע
6 להם, עלידי זה מתבררים כל ניצוצות
7 הקדושה... להיות בלע המות וכו'. ואת
8 רוח הטמאה אעביר מן הארץ ונגלה
9 כבוד ה' כי עין בעין יראו וגו'. וכמו
10 שהוא בכללות העולם כך הוא בפרטות
11 בכל נפש מ ישראל בעבודת ה', כי הנה
12 הנשמה טרם ירדתה לעולם הזה
13 להתלבש בגוף ונפש החיונית הבהמית
14 הייתה קשורה ומיוחדת במקורה
15 ושרשה במאצילת ברשפי אש האהבה
16 בטבע כשלהבת העולה מאליה כו' והיה
17 לה בחינת אהבה ויראה טבעית בגילוי
18 רב שהוא בחינת כסף וזהב... ואחר כך
19 כשירדה הנשמה לעולם הזה להתלבש
20 בגוף הגשמי הנה גם בחינת אהבה
21 ויראה שהיה לה הם מסותרות ומכוסות
22 בלב הגשמי ואינה יכולה לראות
23 באהבה ויראה בהתגלות כל כך
24 כבתחלה, ונמצא שנגרעו האהבה ויראה
25 מערכם. ואם כן למה זה ירדה הנשמה
26 לעולם הזה מאחר שהיא ירדה גדולה
27 וגרעון גדול מבתחילה. אך הנה כתיב
28 טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף.
29 אלפי לשון לימוד, כלומר שיש לי יתרון
30 ומעלה בתורת פיך בעולם הזה יותר מבחינת זהב וכסף שהייתה הנשמה למודה
31 בהם בתחלה. והעניין כמו שאמרו רבותינו ז"ל יפה שעה אחת בתשובה וכו' כי
32 עלידי תשובה עילאה עומקא דלבה תהיה דביקת הנפש באלוקים חיים יותר
33 נפלאה... כ"יתרון האור הבא מן החושך דווקא".

34 (ג) וַיֵּשׁ לְקִשְׁרֵי זֶה עִם הַמִּבְּאֵר בְּאֹר הַתּוֹרָה¹⁴ מאת אדמו"ר
35 ה'צמח צדק' בְּעֵנֵן מַעְרַת הַמִּכְפָּלָה (שְׁזָהוּ הַמְּקוֹם שְׁאֵלָיו בָּאוּ
36 הָאָבוֹת וְהָאֲמָהוֹת וְשֵׁם נִקְבְּרוּ לְאַחֲרֵי גָמַר עֲבוֹדָתָם¹⁵ בעולם
37 הזה, כְּשֶׁהִגִּיעוּ לְשִׁלְמוֹת הַתְּשׁוּבָה¹⁶), שְׁפָרַשׁ בְּזֵהָר¹⁷ "מֵאֵן
38 מִכְּפָלָה, ה' דְּבִשְׁמָא קְדִישָׁא דְּאִיְהִי מִכְּפָלָה". מיהו 'מכפלה' ?
39 ה' שבשמו הקדוש יש 'מכפלה' הִינוּ, שְׁבַחֲחִינָת אוֹת ה' נִכְפְּלָה שְׁתִּי

ביאור בדרך אפשר

40 פְּעָמִים מופיעה פעמיים בְּשֵׁם הַיָּי, עַל כֵּן נִקְרָאת "מִכְּפָלָה"
41 לשון כפילות, וְעַל־פִּי־זֶה דברי הוזהר ש"מכפלה" רומז לכפילות האות ה'
42 בשם הוי' מִבְּאֵר אדמו"ר ה'צמח צדק' ביאור התורה' הַפְּרוּשׁ שאמרו
43 חכמינו ז"ל בגמרא והובא בפירושו רש"י על התורה ש"מערת המכפלה"
44 נקראת בשם זה כי הייתה בנויה בצורה
45 של "בֵּית וְעַלְיָה עַל גְּבִיּוֹ"¹⁸,
46 ש"בֵּית" הוא בְּחִינַת ה'
47 תַּתְּאָה, ה'בית', החלק התחתון,
48 שבמערת המכפלה הוא כנגד הה'
49 הראשונה שבשם הוי' הנקראת ה'
50 תחתונה ו"עַלְיָה" היא בְּחִינַת
51 ה' עֵילָא, ה'עליה', החלק העליון
52 של מערת המכפלה, הוא כנגד הה'
53 השנייה שבשם הוי' הנקראת ה' עליונה
54 - שְׁשֵׁנִי עֵינַיִם אֵלֶּה שֶׁל ה' תחתונה
55 וה' עליונה הֵן שְׁתֵּי הַבְּחִינּוֹת
56 שְׁבִכְלָלוֹת עֵינַיִן הַתְּשׁוּבָה,
57 'תְּשׁוּבָה תַּתְּאָה', תשובה תחתונה
58 - תְּשׁוּבַת ה' תַּתְּאָה הַשְּׂבָה שֶׁל ה'
59 תחתונה, ו'תְּשׁוּבָה עֵילָא'
60 תשובה עליונה - תְּשׁוּבַת ה'
61 עֵילָא¹⁹ הַשְּׂבָה שֶׁל ה' עליונה.
62 וְלִהְיֶיךָ, שְׂכָל זֶה עֵינַיִן הַתְּשׁוּבָה
63 האמור לעיל ושלמות התשובה בסיום
64 חיי האדם בעולם הזה, 'תשובה תתאה'
65 ואחר כך 'תשובה עילאה' שִׁנְךָ גַּם
66 לְעֵינַיִן "וְתַמַּת שְׂרָה בְּקִרְיַת
67 אֲרַבְעֵי" גו' שְׂבִכְלָ אָחִיד
68 וְאַחַת²⁰, גַּם בְּאֵלֹי שְׂשֻׁבִים
69 (גם אפילו סְמוּךְ לְמִיתָתָם) רַק בְּתְשׁוּבָה תַּתְּאָה, בתשובה
70 ברמה נמוכה עַל־פִּי הַמִּבְּאֵר בְּמִקְוֵם אַחֲרֵי²¹ בתורתו של הרבי שְׂגַם
71 אפילו 'תְּשׁוּבָה תַּתְּאָה', וְגַם כְּשֶׁהִיא מְצִיד יְרֵאת הָעֲנֹשׁ, מפחד
72 מפני העונש על עבירה שהיא דרגה נמוכה ביראת ה', פְּנִימִיּוּתָהּ
73 וְאַמְתָּתָהּ הפנימיות, העמוק והאמת של התשובה בדרגה נמוכה הוא עֵינַיִן
74 נעלה הרבה יותר עֵינַיִן הַתְּשׁוּבָה שעליו מדובר בפסוק "וְהִרְוִיתָ תְּשׁוּבָה אֶל
75 הָאֱלֹקִים אֲשֶׁר נִתְּנָה"²², שיבה וחזרה של הנשמה למקורה ושורשה
76 העליון באלוקות, בְּחִינַת 'תְּשׁוּבָה עֵילָא' תשובה עליונה, כך
77 שלמעשה יש בכל אחד ואחד, גם מי שלכאורה התשובה שלו היא רק תשובה
78 תתאה, גם בחינת 'תשובה עילאה'.

קודם מותו דוקא. 14) פרשתנו קיח, א. וראה גם שם קיד, ב. 15) ראה גם הערה 24. 16) וגם ה"תקומה" שהיתה בשדה כשנכנסה לרשותו של אברהם (רש"י פרשתנו כג, יז), הוי ע"י שהיתה תחילה ביד עפרון, נעשה בה יתרון יותר (אוה"ת פרשתנו קטו, ב) – דוגמת העלי' שבנשמה לאחרי גמר העבודה בעוה"ז דוקא. 17) פרשתנו קכט, א. 18) פירש"י פרשתנו כג, ט – מעירובין נג, א. 19) תניא אגה"ת פ"ד ואילך. 20) ראה מהנ"ע שם, א"ב. 21) ביאורים לאגה"ת סנ"ב (לקו"ש חל"ט ע' 202 ואילך. לעיל ע' 124 ואילך), עיי"ש באריכות. וראה אגה"ק ס"ה (קז, ב): והנה הגם כו'. 22) קהלת ז, יב. וראה לקו"ת ר"פ האזינו.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 וַיֵּשׁ לְהוֹסִיף בְּזֶה, דְּהִנֵּה, אֶף-עַל-פִּי שְׂבָכָלְלוֹת באופן כללי
- 2 יֵשׁ רַק שְׁתֵּי דְרָגוֹת בְּתִשְׁבָּה, והן שתי הדרגות האמורות לעיל,
- 3 'תִּשְׁבָּה תִּמְאָה' ו'תִּשְׁבָּה עֵלְאָה' תשובה תחתונה (תשובה ברמה
- 4 נמוכה) ותשובה עליונה (תשובה ברמה גבוהה), מכל-מקום הָרִי מְבָאָר
- 5 ב'לְקוּטֵי תוֹרָה'²³ ספר מאמרי
- 6 אדמו"ר הזקן על פרשיות התורה
- 7 בחומשים ויקרא, במדבר ודברים (ושיר
- 8 השירים) שְׂבָכְרָטִיּוֹת בצורה יותר
- 9 מפורטת יֵשׁ אַרְבַּע דְּרָגוֹת
- 10 בְּתִשְׁבָּה, כִּי כָּל אַחַת מִשְׁתֵּי
- 11 הַדְּרָגוֹת הכלליות האמורות,
- 12 'תִּשְׁבָּה תִּמְאָה' ו'תִּשְׁבָּה
- 13 עֵלְאָה', יֵשׁ שְׁנֵי אוֹפְנִים,
- 14 הַעֲלָאָה וְהַמְשָׁכָה²⁴ כמבואר
- 15 בחסידות שבעבודת ה' של התקבוצות
- 16 האדם לאלוקות והתגלות אור אלוהי
- 17 על האדם ועל הבריאה, יש שתי
- 18 דרכים, התעלות של האדם מלמטה
- 19 למעלה והמשכה והתגלות של האלקות
- 20 מלמעלה למטה. ושני הענינים, העלאה
- 21 והמשכה, קיימים הן בתשובה עילאה'
- 22 והן בתשובה תתאה, כפי שממשיך
- 23 ומבאר: ב'תִּשְׁבָּה תִּמְאָה' בדרגה
- 24 התחתונה של תשובה יֵשׁ הַעֲלָאָת
- 25 הַה' תִּמְאָה לְאִוֹ עבודת
- 26 התשובה גורמת העלאה מלמטה
- 27 למעלה שהיא העלאה של האות ה'
- 28 הראשונה של שם הוי', היא האות ה'
- 29 התחתונה אל האות ו' של שם הוי'
- 30 הנעלית ממנה, ויש בתשובה תתאה גם
- 31 המשכה מלמעלה למטה וְהַמְשָׁכָת הָאִוֹ לַה' המשכה והתגלות מהאור
- 32 הנעלה של האות ו' של שם הוי' אל האות ה' התחתונה של שם הוי', וְכֵן
- 33 ב'תִּשְׁבָּה עֵלְאָה' בדרגה העליונה של תשובה, יֵשׁ גם העלאה וגם
- 34 המשכה, הַעֲלָאָת הַה' עֵלְאָה התעלות מלמטה למעלה של האות ה'
- 35 העליונה של שם הוי' לְאִוֹד אל האות יו"ד של שם הוי' שהיא נעלית יותר
- 36 מהאות ה' (ולכן היא האות הראשונה של שם הוי'), וְהַמְשָׁכָת הַיּוֹד
- לַה' המשכה והתגלות של האות יו"ד של שם הוי' אל האות ה' העליונה.
- וְעַל-פִּי-זֶה יֵשׁ לְבָאָר שְׁנֵי הַפְּרוּשִׁים שְׂבָכְ"מְכַפְּלָה" שאמרו
- חכמינו ז"ל בגמרא והובאו בפירושו רש"י על התורה (פירוש אחד שהכפילות
- היא בִּית וְעֵלְאָה עַל גְּבִיּוֹ, ופירושו שני וְשְׂכַפְּוּלָה בְּזוּגוֹת שנקברו
- בה כמה זוגות אדם והוה, אברהם
- ושרה, ואחר כך גם יצחק ורבקה ויעקב
- ולאה)¹⁸ בְּפְנִימִיּוֹת הָעֲנִינִים,
- שְׂבָכְרָטִיּוֹת הָרִאשׁוֹן שהכפילות
- היא 'בית ועלייה על גביו' נְרַמָּז
- כְּלָלוֹת עֲנִין שְׁתֵּי הַדְּרָגוֹת
- שְׂבָכְרָטִיּוֹת, "בִּית" החלק
- התחתון של מערת המכפלה –
- 'תִּשְׁבָּה תִּמְאָה' רומז לתשובה
- תחתונה, ו'עֵלְאָה' החלק העליון
- של מערת המכפלה - 'תִּשְׁבָּה
- עֵלְאָה' רומז לתשובה עליונה
- וְהַדְּיּוּק של לשון חכמינו ז"ל
- "בִּית וְעֵלְאָה עַל גְּבִיּוֹ", לשון
- בה מודגש שהעלייה היא מעל הבית
- רומז שְׂהָ"עֵלְאָה" בְּנוּיָה
- וּמִיִּסְדָּת עַל הַ"בִּית" דְּקָא
- ואינה דבר ועניין נפרד מהבית, כִּי
- סֵדֵר הָעֵבֹדָה של האדם בעבודת
- התשובה הוא שְׂתַחֲלָה בשלב
- ראשון צְרִיכָה לְהִיּוֹת 'תִּשְׁבָּה
- תִּמְאָה', וְרַק אַחֲרֵי-כֵן לאחר
- השלמת עבודת התשובה ברמה של
- 'תשובה תתאה', יְכוּלִים לְבֹא
- לְתִשְׁבָּה עֵלְאָה'²⁵ ואם כן
- שתי הדרגות של התשובה קשורות זו
- בזו. וְגַם יש עניין נוסף שבו בא לידי ביטוי הקשר והשייכות בין 'תשובה
- תתאה' ותשובה עילאה' כך שאין הם שני עניינים נפרדים, כְּשֶׁהוּא האדם
- העוסק בעבודת התשובה בְּאִפְן דְ'תִּשְׁבָּה עֵלְאָה' וכבר התעלה
- והתרחק מן החטא, גם אז צְרִיךְ לְהִיּוֹת כלשון הכתוב בתהילים
- ו'חֲטָאִי נִגְדִי תְּמִיד'²⁶ וכמבואר באגרת התשובה' שבספר התניא:
- "חֲטָאִי נִגְדִי תְּמִיד... והמכוון רק לבלתי רום לבבו ולהיות שפל רוח בפני

(23) ס"פ בלק. וראה ביאורים לאגה"ת ס"ד (לקו"ש שם ע' 173. לעיל ע' 41 ואילך), שבכל בחינה שבתשובה, גם בבחינה הכי תחתונה, נכללות כל ד' הבחינות. עיי"ש. (24) ראה אוה"ת שם (ק"ח, ב) בפירושו "המכפלה", ש"כל מי שקבור בה שכרו כפול ומכופל" (ב"ר פנ"ח, ח), שקאי על ב' הבחי' שבג"ע, געה"ע וגעה"ת (ה' עילאה וה' תתאה), שבכל אחת מהן יש בחי' כפל – מלמטלמ"ע ומלמעלמ"ט. ועפ"ז יש לבאר מ"ש באגה"ת פ"ט לענין תשובה, "שבמקום הקשר הוא כפול ומכופל", כי כללות ענין התשובה הוא "כפול" – תשו"ת ותשו"ע, ובכ"א מהן ישנם ב' האופנים: העלאה והמשכה – "מכופל". (25) אגה"ת ספ"ח. ותשו"ת מכינה ומביאה סו"ס לתשו"ע. וכפ"י מכפלה – שמכפיל כו' (בביאור בפירוש"י בלקו"ש שבעה"ה). ועפמש"כ באגה"ק שם, גם ה' ראשונה "מכפילה" ה' אחרונה. וכמובא בכ"מ בענין מילוי ה' שבה' ראשונה (תו"א ריש פרשתנו. לקו"ת שמע"צ צב, סע"ג. אוה"ת פרשתנו ק"ח, א). (26) תהלים נא, ה. עיין אגה"ת ספ"א"א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

14 מְלִמְטָה לְמַעְלָה, וְאִישׁוֹ - עַל הַמְשָׁכָה מְלִמְעָלָה לְמַטָּה
 15 כמבואר בקבלה וחסידות שהאיש מסמל את ההשפעה מלמעלה למטה,
 16 והאשה מסמלת את קבלת השפע וההתעלות מלמטה למעלה ובלשון
 17 הקבלה - ענינה הרוחני של האשה הוא 'העלאת מ"ן' - מים נקביים
 18 הנמצאים למטה ושאיפתם היא
 19 להתעלות למעלה, וענינו הרוחני של
 20 האיש הוא 'המשכת מ"ד' - מים
 21 דכורין (זכריים) השופעים מלמעלה
 22 למטה והעובדה שבמערות המכפלה
 23 נקברו זוגות, איש ואשה, מלמדת על
 24 שני הענינים יחד, גם העלאת מלמטה
 25 למעלה - אשה, וגם המשכה
 26 מלמעלה למטה - איש.

1 כל האדם, כשיהיה לזכרון בין ענינו שחטא נגד ה'. ואדרבה לענין השמחה
 2 יועיל זכרון חטא ביתר שאת, בכדי לקבל בשמחה כל המאורעות המתרגשות
 3 ובאות, בין מן השמים בין על ידי הבריות בדבור או במעשה...".
 4 **וּכְפָרוֹשׁ הַשָּׁנִי** במערת המכפלה 'שְׁכַפּוּלָה בְּזוּגוֹת, אִישׁ
 5 וְאִשְׁתּוֹ) גם בו מְרַמְזִים שָׁנִי
 6 **הָאוֹפְנִים דְּהַעֲלָא וְהַמְשָׁכָה,** 1
 7 **שְׁיִשְׁנֵם הֵן בְּ"בֵית" (תְּשׁוּבָה** 2
 8 **תַּתְּמָה) וְהֵן בְּ"עֲלִיָּה" 3**
 9 **(תְּשׁוּבָה עֵילָאָה),** וממשיך
 10 ומבאר כיצד הדבר מרומו גם בפירוש
 11 זה ש'מכפלה' היינו כפולה בזוגות
 12 **כְּפִדּוּעַ שְׁאִשְׁה' מוֹרָה עַל** 6
 13 **עֲבוּדָה בְּאִפְן דְּהַעֲלָא**

המשך ביאור למס' נדה ליום חמישי עמ' א

31 ונניח שהפילה ולד, ונטהר אותה כשתראה בימי הטוהר של
 32 היולדת זכר. מתרצת הגמרא: מְתַנִּיתִין עוֹסֶקֶת בְּשֵׁלֵא הוֹחֶזֶקָה
 33 עוֹבְרָה - מעוברת, ולכן מסתפקים אולי הפילה רוח, וְכִי קָאָמַר רַבִּי
 34 יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי רַבּוֹב נְשִׁים וְלַד מַעֲלִיא יֵלְדִן בְּשִׁהוּחֻקָּה עוֹבְרָה.
 35 הגמרא מקשה על רבי יהושע בן לוי מברייתא העוסקת בדיני בכור
 36 בהמה: הָא שָׁמַע, בְּהֵמָה שְׂצִיבָא לְרַעוּת בִּאֲחוּ כְּשֵׁהִיא מְלֵאָה -
 37 מעוברת, וְכֵאֲדָּא בְּחֹזֶרָה בְּאוֹתוֹ יוֹם כְּשֵׁהִיא רִיגְנִיתָ, הָבָא אַחֲרָיו -
 38 הולד שילד לאחר מכן ואם יהיה זכר, יחשב כְּבוֹד מְסַפֵּק, שְׂמַא
 39 עָתָה יֵלְדָה רוּחַ וְלֹא נִפְטְרָה מִן הַבְּכוּרָה. ולפי רבי יהושע בן לוי
 40 קשה, אֲמַאי - מדוע חוששים לכך, הרי יש לומר הֲלֵךְ אַחֵר רֹב
 41 בְּהֵמוֹת וְרֹב בְּהֵמוֹת וְלָד מַעֲלִיא יֵלְדִן, ולהניח שעתה ילדה ולד
 42 גמור, וממילא הָאִי וְלַד שִׁיּוּלַד אַחֲרָיו שְׂשׁוּט הוּא וְאִינוּ בְּכוֹר, ויהיה
 43 אפשר לאוכלו גם בלי שיפול בו מום. מתרצת הגמרא: אֲמַר רַבִּינָא,
 44 מְשׁוּם דְּאִיבָא לְמִימַר שְׂכָאן אִין לִילְךְ אַחֵר הַרְּבִיב, שהרי בסתם
 45 לידות רוב הבהמות יולדות דָּבָר הַפּוֹטֵר אֶת הוֹלֵד הַבָּא מִכְּבוֹרָה,
 46 דהיינו ולד גמור, וּמַעֲוִינִין יוֹלְדוֹת דָּבָר שְׂאִינוּ פּוֹטֵר מִכְּבוֹרָה, דהיינו
 47 מפילות נפל שאינו נחשב ולד והנולד אחריו הוא בכור, וכן בסתם
 48 לידות כל הבהמות היולדות ולד גמור מְטַנְפֹת - מפרשות ליחה
 49 מגופן יום לפני הלידה, וְזוּ שְׂבִרְיִיתָא, הוֹאִיל וְלֹא מְטַנְפָּה בְּיוֹם
 50 שלפני יציאתה לאחו אֲתֵרַע לָהּ רוּבָא - נחלש לגביה כחו של
 51 הרוב לומר שילדה ולד גמור, ונשאר הדבר בספק.
 52 מקשה הגמרא: אִי כָּל הַבְּהֵמוֹת הַיּוֹלְדוֹת וְלַד גַּמּוֹר מְטַנְפֹת, יהיה
 53 לנו לומר, הָא מְדַלָּא מְטַנְפָּה - ממה שלא טינפה בהמה זו קודם
 54 לידתה באחו מוכח שילדה רוח, ואם כן הבא אחריו כְּבוֹד מַעֲלִיא
 55 ו-ודאין הוא, ולא ספק בכור. מתרצת הגמרא: אֲלָא אִיבָא, רַבִּינָא
 56 הַיּוֹלְדוֹת וְלַד גַּמּוֹר מְטַנְפֹת, אֲךָן יֵשׁ מִיעוּט שְׂלֵא מְטַנְפוֹת, וְזוּ, הוֹאִיל
 57 וְלֹא מְטַנְפָּה אֲתֵרַע לָהּ רוּבָא לומר שילדה ולד גמור, כיון שמסתבר
 58 יותר שילדה רוח, ולכן הבא אחריו ספק בכור.
 59 הגמרא מביאה קושיא נוספת על רבי יהושע בן לוי: כִּי אָתָּא
 60 ו-כשבא רבין מארץ ישראל לבבל אָמַר, מְתִיב רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי
 61 תְּנִינָא על רבי יהושע בן לוי מברייתא שדנה באשה ש'טוּעָה', דהיינו,
 62 שאינה זוכרת מתי ילדה, וְלֹא יִדְעָנָא - ואינו יודע מאי הַיּוֹבְתָא,
 63 שהרי יש לכך תירוץ. מבארת הגמרא את הקושיא: מַאי - איזו
 64 היא הברייתא, דְּתִנָּיָא,

1 מְשִׁיבָא צְדָעִיו - הרקות שבצירי מצחו. אָבָא תָּנִן מְשׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 2 אִימַר, מְשִׁיבָא פְּדַחְתוּ - מצחו. וְיֵשׁ אִוְמָרִים, מְשִׁירָאוּ קְרַנִּי רֵאשׁוּ -
 3 כבר משיראה גובה ראשו שסמוך לעורף הוא נחשב כנולד.
 4 **משנה**
 5 נאמר בתורה (ויקרא יב ב-ה) שילדת זכר טמאה שבעת ימים
 6 אפילו בלא ראיית דם, ובסוף השביעי טובלת ונטהרת. וכל הדמים
 7 שתראה מאז ועד יום הארבעים ללידתה טהורים. ויולדת נקבה
 8 טמאה ארבעה עשר יום, ובסוף ארבעה עשר טובלת ונטהרת. וכל
 9 הדמים שתראה מאז ועד יום השמונים ללידתה טהורים. משנתנו
 10 דנה באשה שהפילה ואינה יודעת מה הפילה, כיצד תנהג בענין
 11 ימי הטומאה והטהרה של היולדת: הַמְּפִלָּת וְאִין יָדוּעַ מָהוּ, זכר או
 12 נקבה, אך ברור שהיה זה ולד, הַשָּׁב וְתִנְהַג מְסַפֵּק כְּחוֹמְרָא
 13 שנאמרה לגבי יולדת זָכָר, שיש לה רק ארבעים ימי טוהר, וגם
 14 כחומר שנאמרה לגבי יולדת נְקֵבָה, שטמאה שבועיים.
 15 אבל אם אִין יָדוּעַ אִם וְלָד הָיָה אִם לֹא, שאולי היה זה רק רוח
 16 שאינו ממשות של ולד, הַשָּׁב וְתִנְהַג מְסַפֵּק כְּחוֹמְרָא שנאמרה לגבי
 17 יולדת זָכָר, וגם כחומר שנאמרה לגבי יולדת נְקֵבָה, וְלִנְדָה - וגם
 18 כחומר של מי שלא ילדה כלל, שאין לה ימי טוהר, וכל דמים
 19 שתראה באותם ימים טמאים משום נידות.
 20 **גמרא**
 21 הגמרא מביאה את דינו של רבי יהושע בן לוי ומקשה עליו
 22 ממשנתנו: אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֹוִי, אִשָּׁה שֶׁעֲבָרָה נְהָר וְהַפִּילָה
 23 לתוכו, ואינה יודעת אם ולד או רוח, מְבִיאָה קְרִבָּן יוֹלְדָתָּ וְנִאָכַל
 24 קרבנה לכהנים כדון המפלת ולד ודאי, מפני שאומרים הֲלֵךְ
 25 בהרעת הספק אַחֵר רֹבֵב נְשִׁים, וְרֹבֵב נְשִׁים וְלָד מַעֲלִיא ו-גמור
 26 יֵלְדִן, וכן כשמפילות, ועל כן מניחים שהפילה ולד גמור.
 27 מקשה הגמרא: תָּנִן, אִין יָדוּעַ אִם וְלָד הָיָה, הַשָּׁב לְזָכָר וְלִנְקֵבָה
 28 וְלִנְדָה, דהיינו, שחוששים שמא ילדה רוח ולכן אין לה ימי טוהר
 29 של יולדת. ולפי רבי יהושע בן לוי, אֲמַאי הַשָּׁב לְנָדָה - מדוע אין
 30 לה ימי טוהר, לִימָא הֲלֵךְ אַחֵר רֹבֵב נְשִׁים וְרֹבֵב נְשִׁים וְלָד מַעֲלִיא וְלָדִן